

OS INCÊNDIOS DE ABRIL

Jesus Pereiras Lopez

Quando se levam muitos anos seguindo a problemática dos incêndios, resulta mui difícil dizer algo novo ante situaç3es que já nom resultam nada novidosas. Fai agora dous anos (CERNA Nº 7) faziamos umha série de pontualizaç3es à mensage excessivamente optimista que lançava a Administraç3o Auton3mica no tema dos incêndios florestais, e naquel entom diziamos "tenhamos paciência para cantar vitória e esperemos a algum ano de forte seca, e aliás esperemos a que os mercados da madeira de trituraç3o se recuperem dum periodo de franca recessom...Oxalá entom poidam os responsáveis da política contra incêndios cantar vitória...". Nom fijo falta esperar muito, só no mês de Abril deste ano produzirom-se 3.484 incêndios e um número de hectares queimadas que supera as 10.000, das quales a maioria ardêrom nos quatro últimos dias da Semana Santa. Fariam falta só dez dias neste verao como esses, para regressar às pavorosas cifras dos anos anteriores ao 91 (média em torno às 50.000 ha/ano). Mas este ano houve novidades na mensage oficial da Conselharia, contrariamente ao que era costume nos últimos tempos, nos que só se culpabilizava aos campesinhos e às suas negligências. Ao fim reconhece-se que gram parte dos incêndios tiverom por objeto a queima de massas arboradas

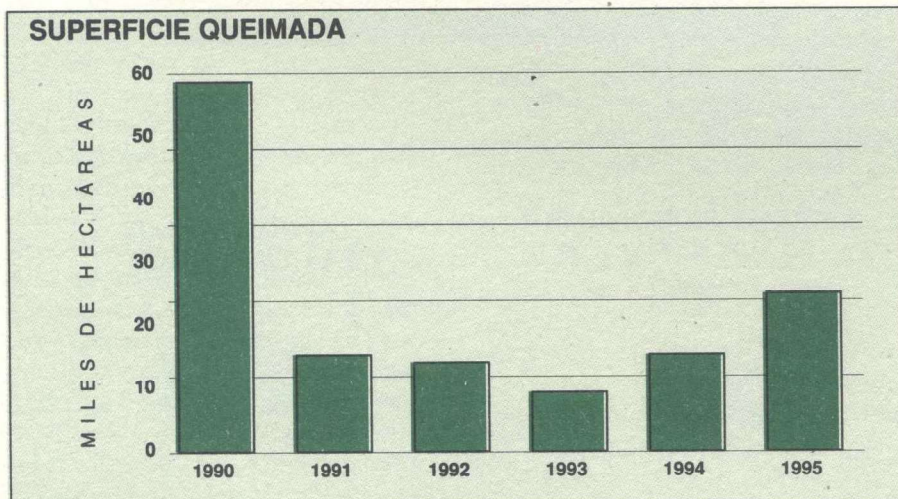
de grande importância, detrás de cuja queima havia "causas económicas", tamém falou o Conselheiro de "incêndios espectáculo" destinados a chamar a atenç3o e mesmo insinuou possíveis razons eleitorais. Se bem é certo que alguns incêndios som difícilmente explicáveis, outros dos englobados dentro do "espectáculo" tinham umha clara finalidade de queimar apetecíveis massas de eucalito (como os da cabeceira de pista de Labacolha).

Polo demais a análise dos incêndios do ano passado nom deixa muito lugar a dúvidas já que o 89 % foram intencionados. Evidentemente a intencionalidade deve ser variada, mas o critério de rendabilidade obtido na queima deve ser o fio que nos conduza cara os responsáveis directos, e neste sentido vai sendo hora de diferenciar aqueles incêndios de monte baixo, daqueles onde a distribuic3o dos focos nos permite deduzir claramente que se buscava a queima dumha massa arborada. Nos primeiros a rendabilidade vem dada ao abaratar custes de limpeza das leiras, ou pola posterior geraç3o de pastos e rebentos utilizáveis polo gado, ou facilitar as tarefas de repovoaç3o e acesso ao monte, etc...; no caso de montes arborados a rendabilidade só pode estar ligada aos interesses madeireiros, pola baixada do preço e pola possibilidade de satisfazer a enorme demanda de madeira sem depender das decis3es dos proprietários. Sem esquecer tampouco umha rendabilidade geral a todo incêndio que é a derivada da existência dos salários destinados a apagar o lume, ou dos gastos de aluguer de helicópteros e avionetas, etc...,

algo que já os expertos italianos assistentes às Jornadas sobre incêndios organizadas polo Parlamento Galego no ano 87 nos alertavam: o perigo de alimentar excessivamente a "indústria do fogo".

Mas os fogos de abril trouxeron tamém o protesto de várias comunidades de vizinhos descontentos coa Conselharia de Agricultura. Nós puxemom3os em contacto com um dos responsáveis da Junta de Montes de Laza, onde ardeu um bosque de pinheiros de mais de 40 anos cumhas perdas que superom os 500 milh3es de pesetas, ademais de tirar por terra umha tarefa de protecç3o do meio que tinham empreendida nestes últimos anos e que já dera resultados apreciáveis na qualidade do ar e da água, assi como na abundância de recursos faunísticos (vários corços morrêrom no incêndio) e de cogumelos. Ninguém ali duvida da intenç3o dos incendiários, que com 15 focos de fogo conseguírom que inevitavelmente haja que vender essa madeira quanto antes. Mas os responsáveis da Junta vezinhal nom estão dispostos a fazê-lo a qualquer preço e de qualquer jeito, e vam reclamar da Conselharia umha subasta pública à que poida acudir livremente qualquer comprador, para evitar que um grupo cerrado de intermediários poida fazer-se coas árvores a baixo preço. Ademais disto, o Secretário da Junta de Montes, informa-nos que as quantificaç3es que realizou a Conselharia de Agricultura estão claramente minimizadas, já que eles comprovárom com pessoal técnico que as 1.500 Ha queimadas que sinala a Conselharia som em realidade umhas 4.000 Ha, mais do duplo do sinalado. E a nós ocorre-se-nos que, se esta é umha pratica normal dos agentes florestais, nom é difícil explicar a reduç3o da superfície queimada nos últimos anos, tendo enconta ademais a favorável metereologia. Mas nom sejamos mal pensados e reconheçamos, quando menos, a maior efectividade das equipas de extinç3o e a melhora evidente das infraestruturas e... esperemos que este verao tamém chova!.

Figura: Superfície queimada desde que se estabelecerom os novos Planos INFOGA da Xunta. (ano 95 só primeiros 6 meses).

CELULOSAS-ELNOSA NO BANQUIÑO DOS ACUSADOS

Dun tempo a esta parte, a actualidade verbo do complexo industrial CELULOSAS-ELNOSA ten-se desprazado aos tribunais de Xustiza, algo que -hai que recoñecelo- resulta novidoso.

En efecto, os responsabeis do contaminante complexo de Placeres, na Ría de Pontevedra, levan un tempo que non paran nas súas idas e voltas aos xulgados da capital atendendo aos chamamentos de xuíces e fiscais como resultado das distintas denuncias formuladas contra as fábricas de CELULOSAS e ELNOSA. E cada volta son máis as denuncias que desde distintas instancias -tanto individuais como colectivas- se presentan por diferentes motivos contra estas fábricas.

O Sr. Garrido Seoane, hoxe ao fronte de ENCE e ata fai ben pouco responsable de CELULOSAS de Pontevedra, tivo que declarar diante do Xuíz pola denuncia do delito ecolóxico que temos prantexado desde a "ASOCIACION PARA A DEFENSA DA RIA" polo incumprimento sistemático da lexislación medioambiental (comunitaria, española e autonómica) en materia de verquidos. Con posterioridade tivo que recorrer o mesmo camiño o anterior responsable da pranta electroquímica ELNOSA, Sr. Gil Mayoral, e tamén polo mesmo motivo. Desde logo que un e outro -cando menos diante dos medios de comunicación- falaron do estricto cumprimento da lexislación por parte do complexo, pero, que outra cousa poderían dicir? "A nosa preocupación agora é aliminar os cheiros", "Os niveis de mercurio son dificilmente mellorábeis"...; son parte das declaracións á prensa. Podemos estar de acordo: é preocupante que despois do montón de millóns de pesetas gastados para eliminar o cheiro teñan que admitir que non o conqueriron, e tamén é preocupante que non sexan quen de rebaixar o nivel de mercurio que votan á Ría, pois segundo un novo informe da WEL os índices de mercurio en sedimentos nun efluente público ao que verten ilegalmente "é fundamentalmente preocupante" e supón "un enorme problema de saúde pública".

Veron-se envoltos tamén os directivos do complexo nun xuízo por invalidez celebrado no IMAC de Pontevedra e prantexado por un ex-traballador que sofre "fibrose pulmonar" a causa da exposición a gases tóxicos (especialmente clorhídrico e sulfúrico e os seus derivados) e que se ve obrigado a vivir dependendo da administración de osíxeno; a empresa nega-se a recoñecer a súa incapacidade laboral, aínda existindo un informe médico do Hospital Montecelo que asegura que -contrariamente á tese defendida pola empresa- a enfermidade ten a orixe nos gases tóxicos e non no tabaco. O fallo do tribunal non recoñece que se trate dunha enfermidade profesional, aínda que obriga á fábrica a indemnizar, e as fortes presións e ameazas dos ex-compañeiros da CELULOSA (que nestas e outras cousas fan "piña" cos seus xefes) levaron a este traballador a renunciar ao dereito a recurrir o inxusto fallo.

Veu máis adiante outro novo xuízo, este pola intoxicación grave dunha cociñeira que atende o comedor no complexo e que tivo que estar un bó tempo internada e varios meses de baixa; neste caso conqueriron parar o proceso pagando o silencio da traballadora, táctica empregada con moita frecuencia polos directivos de CELULOSAS-ELNOSA, que prefiren evitar maior desprestixio do que xa teñen e que cada volta sinten con máis forza na rua.

O último capítulo -polo de agora e na espera do que vai ser o definitivo, que non é outro que o do sumario por delito ecolóxico continuado- veu-se nestas últimas datas, e tivo a súa solución (penso que definitiva) da man dunha resolución da Audiencia Provincial de Pontevedra, que exculpa de toda responsabilidade a CELULOSAS na mortandade de marisco provocada pola elevación desmedida da temperatura dos verquidos da fábrica no banco marisqueiro de Placeres-Lourizán na campaña marisqueira do ano 1993. Tamén aquí tiveron que ver-se sentados no banquiño dos acusados os actuais directivos do complexo.

Resulta certamente penoso que desde a Audiencia Provincial se emita este fallo exculpatório para a fábrica de CELULOSAS, pois existen informes técnicos (feitos pola bióloga da Xunta encargada da Ría de Pontevedra e polos propios biólogos da Cofradía)

que consideran que foi a elevación das temperaturas das augas do banco marisqueiro (que na zona de influencia directa dos verquidos da CELULOSA acadaban os 18 C por riba da existente fora desta zona) o que provocou a morte das ameixas e berberechos, e que descartan a posibilidade de que fora un problema de descenso da salinidade das augas polo feito de que nese caso a mortandade tería-se producido tamén no resto das zonas. Unha volta máis, resulta difícil para un xuíz determinar a relación causa-efecto nun caso de delito ecolóxico. A Lei dificulta as condeas por delito ecolóxico, pero falta tamén vontade para fallar neste sentido.

Pero con independencia de cais sexan os fallos dos distintos xuíces nestes casos contra CELULOSAS-ELNOSA, o máis importante é o feito en sí de que sexan xulgados; os directivos do complexo non están afeitos a ter que ver-se sentados no banquiño dos acusados porque unha asociación como a "APDR", á que odian sen agachar os seus sentimentos e a que quixeran ver desaparecer de Pontevedra, non pase por menos que denunciar pública e xudicialmente todos os desmáns que desde a empresa se están a cometer contra o medioambiente e a saúde das persoas da bisbarra. Nunca tiveron que dar conta a ninguén, e non lles gusta ter que perder a súa imaxe prepotente fronte os sufridos cidadáns e cidadanas da capital do Lérez e das poboacións ribeireñas. Por eso é importante ve-los nerviosos ao entrar e saír dos xulgados, tentando disimular con rictus acartonados a súa preocupación e a súa raiba contida diante dos profesionais dos medios de comunicación, que agora saben xa da existencia de informes técnicos que avalan as posicións da nosa Asociación e que din -como decimos nós e cada volta maior número de persoas da bisbarra- que o complexo non só non cumpre a lexislación europea, senón que tampouco cumpre a española, nen o propio convenio pactado entre a COTOP e ENCE e mesmo tampouco cumpre a meirande parte das condicións esixidas pola Administración no momento de se instalar hai máis de 30 anos en Placeres-Lourizán.

Antón Masa
Segretario da "APDR".